

Monika Mynarska

Niepewność, obojętność i ambiwalencja w decyzjach prokreacyjnych

Biorąc pod uwagę bardzo niskie wskaźniki dzietności oraz coraz większy udział w społeczeństwie osób bezdzietnych, decyzje dotyczące rodzicielstwa pozostają w centrum zainteresowań badań demograficznych. Badacze ciągle starają się zrozumieć czynniki i mechanizmy, które wpływają na to ile dzieci i kiedy mają ludzie. Dość powszechnie w badaniach na tym wątku rodzicielstwo postrzegane jest jako rezultat (względnie) racjonalnego procesu podejmowania decyzji: od postaw, ideałów i preferencji, przez pragnienia i intencje prokreacyjne, do faktycznych zachowań. Jednak proces ten jest pełen niezdecydowania, wątpliwości i niepewności, które rzadko stanowią główny przedmiot zainteresowania badaczy. Nasz projekt ma na celu wypełnić tę lukę.

W projekcie stawiamy sobie za cel lepsze zrozumienie zjawiska niepewności w intencjach rodzicielskich. W naszych badaniach rozróżniamy dwa typy (źródła) tej niepewności: może ona wynikać z **ambivalentnego lub obojętnego** stosunku do posiadania dzieci (postaw) lub z **niepewnych okoliczności i warunków**, w których podejmowana jest decyzja o rodzicielstwie.

W realizowanych badaniach wykorzystamy kilka istniejących baz danych społecznych, które zawierają informacje na temat postaw wobec rodzicielstwa, a także intencji prokreacyjnych. Planujemy również pozyskać nowe dane, realizując badanie kwestionariuszowe na ogólnopolskiej próbie kobiet i mężczyzn w wieku reprodukcyjnym. Dostępne oraz nowo zgromadzone dane umożliwią nam skonstruowanie miar ambiwalentnych i obojętnych postaw wobec rodzicielstwa, a następnie przeprowadzenie wielowymiarowych analiz w poszukiwaniu odpowiedzi na następujące pytania:

- Od czego zależą i z czym związane są ambiwalentne i obojętne postawy wobec rodzicielstwa? Jak są one powiązane z różnymi cechami osobowymi, innymi postawami, celami życiowymi, czy osobowością?
- W jaki sposób ambiwalentne i obojętne postawy wobec rodzicielstwa powiązane są z niepewnością intencji prokreacyjnych? W jaki sposób niepewność ta zależy od postaw, a w jaki od zewnętrznych warunków i okoliczności?
- Do jakich zachowań prowadzą niepewne intencje rodzicielskie? Czy są związane z odkładaniem decyzji o rodzicielstwie? A może prowadzą do zachowań, które zwiększają ryzyko nieplanowanej ciąży? Czy konsekwencje niepewności zależą od tego, jakie jest jej źródło?

Badania zostaną przeprowadzone na danych polskich, ale główne wyniki zostaną zweryfikowane na danych pochodzących z innych krajów (między innymi, z USA, Austrii, Francji czy Bułgarii). Wyniki naszych analiz przyczynią się do lepszego zrozumienia powodów, dla których ludzie chcą mieć dzieci i okoliczności w jakich zostają rodzicami.